

„Ukrajina bude horší porážka.“

22.5.2025 - | Česká strana sociálně demokratická

Bývalý ministr zahraničí Lubomír Zaorálek (SOCDEM) si všímá, že Američané jednají s Rusy za zavřenými dveřmi. A tuší, že stejně jako v Afghánistánu budou jejich spojenci postaveni před hotovou věc. „Ukrajina bude porážka daleko horší a bude mít na Evropu mnohem větší vliv,“ předpovídá v rozhovoru pro ParlamentníListy.cz.

Trump si volal s Putinem, hovořili spolu dvě hodiny a americký prezident poté oznámil, že Rusové začnou ihned vyjednávat s Ukrajinci o příměří. Opatrněji to komentoval Kreml, ale věci se hýbou. Jak to vnímáte?

Rozhovor ukázal mnohé, například jasně potvrdil, že existuje komunikace mezi Ruskem a Spojenými státy, která je mimo dosah kamer a veřejnosti. Podobně vyznívá i analýza CNN, podle níž je evidentní, že se vedou ještě jiné rozhovory než ty, které vidíme. Rozhovor mezi ministry zahraničí Rubiem a Lavrovem byl laděním not ještě před tím telefonátem, ale děje se toho mnohem víc.

V rámci telefonátu mezi Trumpem a Putinem je pro pochopení situace zásadní, že Rusko předřazuje normalizaci rusko-amerických vztahů situaci na Ukrajině. Z uveřejněného záznamu rozhovoru je výslovně řečeno, že si obě strany potvrdily zájem na normalizaci. J.D. Vance to doplňuje slovy, že není žádný důvod k animozitě mezi Ruskem a Spojenými státy, a podobně to vyznívá po Trumpově telefonátu. Putin dokonce říká, že je vděčný za pozornost, kterou USA věnují otázce Ukrajiny, a oceňuje upřímnou touhu po míru. Ujišťují, že dialog bude pokračovat ve všech tématech, která spolu řeší, včetně Ukrajiny. Tím je zdůrazněno, že dialog není zdaleka jen o Ukrajině, ale týká se Íránu, situace na Středním východě a dalších položek. Součástí je debata o budování nové bezpečnostní architektury v Evropě i ve východní Evropě, což nás zvláště musí zajímat. Můžeme se ptát, před co budeme nakonec postaveni, protože Evropa o tom, co se v tomhle skrytém dialogu řeší, informace nemá, přestože to na nás bude dopadat a má to pro nás velký význam.

Není to ale tak, že pokud nedojde k dohodě na Ukrajině, nebudou Spojené státy příliš žhavě pokračovat v dialogu o normalizaci vztahů? Jinak řečeno, mají i Rusové zájem podle vás to na Ukrajině dotáhnout do konce?

Mají, ale jejich pozice je jiná než ukrajinská. K pochopení současných ruských akcí je důležité si uvědomit, že mají po celé délce fronty strategickou iniciativu. Říká se, že postupují pomalu, ale postupují. Ukrajinci v poslední době nedosáhli žádného ani taktického vítězství. Experti říkají, že ukrajinská armáda kulminovala a už není schopna výkon zvýšit. Proto nemůže ani zvrátit vývoj, nejsou schopni vzít Rusům strategickou iniciativu. Nemají na to zdroje a Rusové jsou oproti Ukrajincům schopni neustále dodávat tisíce vojáků. Dokonce se mluví o přípravě ofenzivy, která by Rusům navýšila zisky. Proto si Ukrajina nemůže dovolit odmítnout žádnou příležitost k jednání, protože potřebuje tento vývoj za každou cenu zastavit, aby měla šanci zachovat si nějakých 80 procent země, které bude moci v míru rozvíjet. Pakliže se to Ukrajincům nepodaří zastavit, každé další jednání bude za horších a horších podmínek. Rusové iniciativu mají a Ukrajinci nejsou schopni to zlomit, nic dobrého už na ně nečeká. Čeká je buď zhoršení pozice, nebo dokonce porážka, což je důvodem, proč Rusové hrají o čas a chtějí z toho vytěžit co nejvíc.

Zelenskij si nemůže dovolit nejednat, musí o jednání stát a snažit se to zastavit a získat pro svou zemi co nejvíc. Musí jednat a musí přistoupit i na obrácenou variantu výhodnou pro Putina, že se bude nejprve jednat o memorandum nastavujícím pravidla pro mírové řešení a teprve potom se bude

řešit příměří. Přesně tohle Putin nyní potřebuje a čas na frontě mu hraje do karet. Role Evropy je v celém procesu marginální, Ukrajincům není schopna pomoci. Naše návrhy vždycky skončí ve stoupě, Trump je nebere vážně a geopolitické zájmy, které sleduje s Ruskem, jsou odlišné od našich.

Může Evropa ještě v něčem Ukrajině pomoci?

Všichni vidíme, že Evropa opravdu velkou roli nehraje. Možnost do celého procesu vstoupit měla jinak a dříve, teď ji nemá. Platí to, co cítíme od Trumpa: měli jste šanci tři roky a neudělali jste nic. Svou šanci najít řešení jsme jako Evropa zmeškali a naše role podle toho vypadá. Co se Putina týče, není to tak, že by nestál o mír, musí o něj nakonec stát, protože válka nemůže být nekonečná a ruská armáda z války vyjde otřesena. Američané na konferenci ve Varšavě říkali, že je Rusko ve velmi vážných problémech a octne se dlouhodobě ve strategické defenzivě, bude se soustředit na budování jaderné triády a vlastní obrany. Rusko si je vědomo toho, že na víc nemá. USA také vystoupily s tím, že dávají do rozpočtu 916 miliard, což jsou nejvyšší prostředky v dějinách lidstva vložené do obrany. NATO se v této chvíli nachází v nejsilnější pozici vůbec, větší než za studené války. Jasně zaznělo, že si na NATO Rusko ani náhodou nemůže dovolit zaútočit. Zaznělo, že bude trvat nejméně deset let, než se z války ruská armáda vzpamatuje, takže jsou nesmyslné ty zdejší úvahy, že na nás za čtyři pět let zaútočí. To je nesmysl.

V celém ukrajinském konfliktu se Západ ukázal velmi slabý. Nebyl schopen Ukrajině pomoci tak, jak jí sliboval, a pochopitelně je z toho mezi Ukrajinci velmi roztrpčená nálada. Mluví o tom, že jsme je v tom nechali a nedali jim dost na to, aby mohli ve válce uspět. Ukrajinci byli pouze využiti k tomu, aby Rusové byli oslabeni. Taková byla přece strategie Západu, oslabit Rusko a nechat ho vykrvácat a Ukrajinci k tomu byli zneužiti. Ať už je to fér nebo není, mnozí ukrajinští občané a politici to skutečně berou jako zradu. Klidně to může vyústit v to, že budoucí ukrajinští politici řeknou, že se jejich zemi orientace na Západ nevyplatila. Opět musím připomenout neslavný Afghánistán, kde jsme také byli strašně silní, ale nakonec jsme potupně odešli. Podobné to bylo i s tím, že Američané začali tajně jednat a výsledek jednání o odchodu nám sdělili až na konci, když bylo vše dohodnuto. Potom se v NATO řeklo, že to bylo strašné a nesmí se to opakovat, a spustila se vnitřní debata. Teď se ale zdá, že skutečná reflexe neproběhla, nebyla dokončena, a dnes vidím, že to může přijít znovu.

Připadá mi, že padáme do něčeho podobného. Opět Američané tajně vyjednávají bez veřejnosti a bez Evropy s naším hlavním protivníkem. Tehdy to byl Tálibán, dneska je to Rusko. Blíží se s Rusy k nějakému řešení, o kterém sice víme velmi málo, ale týkat se nás bude velmi hodně, protože se to týká bezpečnostní architektury v Evropě. Čekáme jen, před co budeme postaveni, protože se zdá, že se nic nezměnilo a USA opět postupují na základě svých zájmů, které se s těmi našimi moc nekryjí a postupují výsostně podle vlastních not, vlastních potřeb a zájmů. Američané s Rusy řeší především normalizaci vzájemných vztahů, dělají to bez ohledu na názor Evropy a jako vedlejší věc u toho vyřeší Ukrajinu. Američané to hodlají někam dotlačit a já nepochybuji o tom, že nakonec docílí svého, protože jejich role je tak významná, že je nelze obejít a bez nich nelze nic udělat. Váha USA je stále taková, že nejsme schopni cokoli zvládnout bez nich. Jenom přihlížíme a čekáme, jak to dopadne. Stejně jako Američané nakonec akceptovali Tálibán a jeho podmínky, dnes se akceptují Putinovy podmínky. Není pravda, že Putin neusiluje o mír, pouze si představuje, že bude podle jeho podmínek, tak to hodlá prosadit a přinutit Ukrajince, aby je akceptovali. Zájem Ukrajiny je pořád stejný, zachovat si alespoň 80 procent vlastního území rozvíjet je v míru.

Máme tedy podle vás aktuální vývoj s americkou iniciativou v čele vnímat jako pozitivní? V českém prostředí z jednoho tábora stále slyšíme Trumpovu kritiku, že ustupuje Putinovi, válečnému zločinci a diktátorovi... Co je tedy správně?

Faktem je, že pro nás jako Evropu a Česko je váha konfliktu na Ukrajině úplně jiná než pro Spojené státy. Jestli pro nás byl způsob ukončení afghánského angažmá pokořující a ponižující, konec války

na Ukrajině bude pro nás mít důsledky daleko vážnější, protože se to děje v našem sousedství. V případě Afghánistánu jsme se na vše snažili zapomenout a tvářili se, že nic takového neexistovalo. To v případě Ukrajiny nepůjde. Budeme sice muset akceptovat řešení dohodnuté duelem Trump – Putin, ale bude těžší na to zapomenout a pokračovat dál jakoby nic. Bude těžší to přežít. Afghánistán pro nás byl strašnou porážkou, ale Ukrajina bude porážka daleko horší a bude mít na Evropu mnohem větší vliv. Nevíme si s Ukrajinou rady, jako by se to stalo poprvé. Jenomže to poprvé není, všechno tady už bylo, ale teď se nás to týká ještě víc.

Paradoxem je, že nejsme ochotni to přesně a realisticky reflektovat. Jen posloucháme o strašáku v podobě Ruska, které nás za čtyři pět šest let dobude, i když je evidentní, že toho není schopno. Evropská realita by se měla odvíjet od skutečného vztahu a ne se upínat k tomu, že Rusko za pár let zaútočí na NATO, to je fantasmagorická představa a říkají to západní experti. Ano, evropské návrhy na příměří padají pod stůl a Trump přijal návrhy Putina, který hodlá postupovat jako Kissinger. Ten během války ve Vietnamu zároveň bombardoval a zároveň vedl jednání o míru a trvalo to dva tři roky. Neříkejme, že je to nějaká nová Putinova strategie, byla to i Kissingerova strategie. Bombardovat a vojenským tlakem se snažit partnery u jednacího stolu natlačit do horší pozice. Musíme si na rovinu říct, že Putin hraje celou šachovou partii velmi promyšleně. Zápas je pro Ukrajinu nesmírně těžký, to samozřejmě. Proto opakuji své přesvědčení, že na Ukrajině poroste vůči Západu pocit zrady, že jsme je do něčeho navezli a teď je v tom necháme, protože se domluvíme bez nich. Trump a USA jsou schopny válku na Ukrajině dovést ke konci, ale je pravda, že ten mír nebude spravedlivý. Přiznejme si, že spravedlivý mír je iluzí od samého začátku. Kdo kdy něčeho takového dosáhl? Spravedlivé to nebude, ale doufejme, že půjde o mír na dlouhou dobu. Teď jde o to, získat co nejvíc.

<https://socdem.cz/akt-aktuality/ukrajina-bude-horsi-porazka>